

MÉCSVILÁG

7.792.

A SÁROSPATAKI NÉPFŐISKOLA NYÁRI TANFOLYAMÁNAK
ALKALMI KIADVÁNYA III.
VII. ÉVFOLYAM 3. SZÁM 1993. JÚLIUS 16.

HALAT OSSZUNK, VAGY KEZDJÜK EL A HÁLÓT KÖTNI?

(Elmélkedés zárás előtt...)

Amikor valaki másodszer csinál valamit, óhatatlanul elérkezik a perc, hogy hasonlítani kezdjen: jobbra avagy gyengébbre sikeredett a vállalkozás; eredeti irányba tart-é a szándék, vagy már régen másfelé?

A keresztszekció amolyan "fából vaskarika" ötlete másfél-két évvel ezelőtt úgy maradt meg, hogy nem lehetett vitatni: a határon túli magyarságnak élet- és vitaképes kultúrával kell rendelkeznie ahhoz, hogy kialakíthassa új pozícióit a demokratizálódó-polgárosodó Közép-Európában. Ennek az alapja pedig nem lehet más, mint az erős, önmagában bízó, anyanyelvre épülő magyarságtudat, mely kisebbség és góg nélkül képes eligazodást adni saját körülményei között.

Sárospatak évszázadok óta predestinálva volt ilyenféle gondolkodás megsegítésére; természetes adottságai és jelenkori szándékai ösztönzik regionális kisugárzó szerep betöltésére. Látszólag egészen könnyű tehát a feladat, csak eszközökre van szükség, támogatásra. Még a tavalyi nyáron ez úgy látszott: az anyaországban felmutatott minél jobb politika-minta, a csereprogramokkal biztosított szellemi segítség a lehető legjobb megoldás, az idej program után ennél tisztábban láthatunk.

A vidék népfőiskolái között leginkább a tehetséggondozást és az önművelést felkaroló pataki nemzedéki népfőiskolára egyre inkább a fiatal értelmiség köréből verbuválódik a hallgatóság.

Hasonlóképpen ez irányban működik a kiválasztódás a határon túlról is. Míg azonban az itthoniak önmaguk útkeresésével elfoglalva, a kintiek nyelv- és sorstársaik

tipikus vagy rájuk is nehezedő gondjaival érkeznek. Az idén Patakra eljutott 17 hallgató olyan értelmiségi, sőt nemzedéki feladatkörre kényszerül vagy vállalkozik, amely talán minden korábbinál nehezebb és összetettebb. Anyanyelvi, kulturális, manager-típusú eligazításra és több irányú, bár alkalmi feltöltődésre nagy szükségük van - ebből talán kaptak is eleget e jó két hét alatt -, de másra, ennél többre is. Az RMDSZ irodáiban, a templomi orgona mellett, a szószéken vagy a műkedvelő előadásokon ők feltehetően a feladatot vállaló magányos vagy kezdeményező, esetleg tenni akaró értelmiségi szigetén állnak. De körülöttünk ott vannak azok, akikkel, akik között, akikért táncolnak, énekelnek, beszélnek vagy kiállnak.

Hogyan lehet, legyen hát "magvető" az arra rátermettekből ott-hon? Triviális hasonlattal azt mondhatnám: vigyenek innen jó vetőmagot - erről is beszélgettünk Juhász Palival, aki mezőgazdasági szakértő -, és hogyan értettünk volna egyet ebben az elemi feltételben? Ha a kultúra igazán "üzemanyag", fűteni, hajtódni kell vele - nekünk e percben, zárás előtt, s még közösen el kell gondolkodnunk a realitás néhány kérdésén.

1. Társadalmi igényekre, a régió valóságos igényeire épülő népfőiskolai alakulat-e a miénk, avagy zártabb, a felnőtt és ifjúkorúak igényes önképzésére alakult s megmaradt forma?

2. Mit kell adnunk ahhoz, hogy a régióban s távolabb élő hallgatóink, barátaink, vendégeink az itt elhangzottaknál, látottaknál többet vihessenek haza? Ahogyan a kínai bölcs intett: ne egy halat adjunk az éhesnek, éhezőnek, hanem halásznit tanítsuk?

3. Nem érkezett-é el az ideje annak, hogy saját régióink valós gondjait felvállalva (gazdasági depresszió, munkanélküliség, szőlőváltás, stílusváltás) - kinyissuk a "kapukat" a régió hazai ifjúsága irányába, a vidék felé?

4. S végezetül: nincs-é annyi tapasztalatunk és módszerbeli jártaságunk, hogy a népfőiskola-csinálást magát vegyük fel meghirdetett "kurzusaink" közé?

Hozzánk illő feladat, hogy messze nyomozzunk vissza a múltba, de a napi gondok közelről szorongatnak, s nekünk emiatt kell messze-hordó gondolkodásra tanítani az ifjúságot, hogy saját közelharcainkon, politikai s egyéb elfoglaltságainkon túl lássák a célpontjaikat.

Dr. Baranyai Katalin

BÉKESSÉG ISTENTŐL!

Az ötnapos információdagály miatt, azt hiszem, mindenki jogosan áhítozott egy kis kikapcsolódásra. És a várva várt apály megjött! A szombat mindenki számára "pataki nap" volt, "gyógyszer" gyanánt.

Református szekciónk várlátogatással kezdte a hétvégét. Lenyűgöző látvány tárult szemeink elé: egy hangyaboly. A kastély volt a boly, a hangyák pedig a kíváncsiskodó látogatók. Azt hiszem mindenki nevében elmondhatom azt, hogy törpéknek éreztük magunkat. Minden biztonnal törpéknek azokhoz képest, akik ott laktak, ott éltek az évszázadok során, és egyéniségükkel, bölcsességükkel, a szép iránti szeretetükkel kimagasló módon meghatározták nemzetünk sorsát. Városnéző kiruccanásunkat Bodrog-parti szalonnasütés és a nap által kellemesen felmelegített vízben való lubickolás zárta.

Vasárnap szekcióvezetőnk, Balácsi Zoltán tiszteletes úr vajdácskai gyülekezetét látogattuk meg. Az istentiszteleten ígét hirdetett Szakács János, mócsi lelkipásztor testvérünk, Lukács 10:25-37 alapján. Istent dicsőítő énekeinket ifjú kántor barátunk, Félegyházi Árpád kísérte harmóniumon, magas szakmai felkészültséget és korát meghazudtoló tapasztalatot bizonyítva. Nem utolsósorban meg kell említeni a vajdácskaiak lenyűgöző vendégszeretetét: a fánktól a fasírozottig, a kólától a borig minden-nel megvendégeltek, sőt mi több, még a kirándulásra is jutott a finom falatokból. Istentisztelet után, kis lustaságot mutatva, gépkocsival próbáltuk utolérni a gyalogtúrásra indult barátainkat. Ez sikerült is Újhutában, ahol már közösen ebédelhettünk. Hazajövet

meglátogattuk a szegilongi borospincét, ahol az est középpontjába a borkóstolás került. Ennek eredménye egy "kis" szédülés lett: a borkészítésről tartott színvonalas és sokoldalú előadás információözönére rátevéődtek a finomabbnál finomabb borok, amelyek oldott hangulatot és jókedvet, meg persze szédülést eredményeztek.

Második hetünket dr. Szathmáry Sándor kutató professzor előadásával kezdtük. Ez az előadás, amely a Bibliát az új kutatások fényében világította meg, ismételten igazolta azt, hogy az emberek érdeklődnek Isten üzenete és tervei iránt, hiszen kisdéd csapatunk újból megsokasodott. A keddi napon a lelki gondozásról, annak mibenlétéről és fontosságáról beszélgettünk. Az előadást Berényi Józsi bácsi tartotta "A lelki gondozás időszerűsége" címmel. Szerdai programunk sajnos elmaradt. Szekciónk tagjai "szabadnapot" kaptak estig, mikor is Barsi Ernő bácsi tartott néprajzi előadást, majd egy rövid, de magas színvonalú koncertet. Ez a szerdai nap szomorúságot is hozott, hiszen szekciónk egyik tagja, a felvidékről jött Keszi Marcela hazautazott, de mindannyian azzal a jelszóval búcsúztunk el, hogy: "Jövőre! Ugyanitt!". A csütörtöki nap egy nagyon érdekes embertani és egy, a népszokásokat a vallási ünnepekkel összekötő előadást ígér.

A pénteki nap lesz a legszomorúbb, hiszen az elválást senki sem szereti, de mindannyian azzal a reménnyel távozhatunk, hogy talán jövőre újból találkozhatunk, itt Patakon.

Simon Alpár

FOHÁSZ

Mennyei Édesatyánk az Úr Jézus Krisztusban!

Itt állunk Teelőtted méltatlanul és álmélnodva, hiszen kegyelmed és ajándékaid oly nagyok.

Adj Uram nekünk a Te Szentlelked által lelki tisztaságot és lelki erőt, hogy ne tékozzoljunk el szent ajándékaidat.

Világosítsd meg a hazavezető utat mielőttünk, hogy szerencsésen érkezhessünk haza, oda, ahol szeretteink várnak ránk.

Áld meg Uram mindazokat, akik vendégül láttak minket és gondoskodtak rólunk.

Uram, adj nekünk tiszta szívet és végy minket a Te kegyelmedbe, hogy az itt szerzett ismereteket egykoron a Te háromszor szent neved dicsőségére és magasztalására használhassuk.

A Te Szent Fiad, az Úr Jézus Krisztus által kérünk, hallgasd meg imánk!

Az Ó szent nevéért, örökkön örökké:

ÁMEN!
Simon Alpár

"ERDŐ, ERDŐ, ERDŐ, MAROSSZÉKI KEREK ERDŐ..."

Hallgatván Barsi Ernő előadását, végignézvén az erdélyi tájakról készült szép és kimerítő diakockákat, látván a teremben ülő és figyelő diákok érdeklődését, egyre jobban foglalkoztatott a gondolat: egy rövidke tárgyi és képletes bemutatót kellene írnom róla.

Ezért eldöntöttem: pár sorban bemutatom Erdély jellegzetes és csodálatosan szép tájait, valamint népi hagyományait és népszokásait.

Először egy pár szót írnék földrajzi helyzetéről. Erdély tudvalevőleg a Kárpát-medence keleti végletén fekszik, és ennél fogva egy hatalmas "völgykatlanhoz" hasonlítható, mert a Kárpátok vonulatai veszik körül.

Történelméről csak annyit, hogy Erdély hosszú időn át a magyarság megmaradását biztosító kis sziget volt az egész történelmi Magyarországnak számára. E terület számtalan neves tudóst, utazót, dicső fejedelmet adott a magyarságnak (közülük csak néhányat említek, mint Bethlen Gábor, Báthory István, Kőrösi Csoma Sándor, Brassai Sámuel, Bolyaiak: apa és fia, Sütő András és mások). Néze a szép Erdélyről készült diakepeket, az jutott eszembe, hogy egy rövid kis útleírást kellene írni róla, talán valakinak kedve támad megnézni.

A történelmi Erdély területe a népművészet és néphagyomány szerint három tájegységre osztható:

(I.) Kalotaszeg, ezen belül Alsó- és Felsőkalotaszeg, amely tájegységileg a Királyhágótól egészen Kolozsvár határáig tart. Utána Kolozsváron áthaladva a (II.) Mezőségekre, mint tájegységre érkezünk, amely Szovátaig húzódik. A Keleti-Kárpátok vonaláig tart a (III.) Székelyföld, amelynek érdekes az

ún. "székekre" való felosztása (Udvarhelyszék, Csikszék és Háromszék); tőlük északra van a Gyergyói-medence csodálatos tájaival, és az egyedülálló természeti szépségű Békás-szoros. Délre található a Küküllővidék a maga nagy szőlőtermő földjeivel, még délebbre pedig a Fogarasi táj, a természeti ritkaságnak tekinthető Nárcisz-mező és a Fogarasi-hegység.

A Keleti-Kárpátok egyik szorosában, Tatros völgyében található a Gyimes, nagyon szép tájaival, az itt élő melegszívű és vendégszerető embereivel. Itt, ezen a vidéken, a történelem minden vad viharát túlélve megmaradt kis szigetként egy nép, amely őrzi hagyományait, népszokásait, és a sajátos néptáncait mind a mai napig ápolja. Csodálatra méltóak ezek az emberek: fáradtságot nem ismerve dolgoznak, majd az este beálltával összegyűlnek az ún. "fonóházakba". Dolgoznak tovább: fonnak, varrnak, dalolnak, zenélnek és táncolnak, akár a nagyobb ünnepi alkalmakon. De még nagyobb örömmel tölt el látni, hogy az öregebbek a kis, alig csak iskolába járó gyerekeket megtanítják énekelni, zenélni, táncolni; látni, hogy a gyerekek nem idegenkednek ettől a kultúrától. Nagyon szívesen tanulják, majd a maguk módján ők is tovább adják. Nagyon szép élményben lehet része akárkinek, ha megnézi az egyik kiemelkedő ünnepet: a "pünkösdi búcsút". Fáradtságot félretéve több kilométert gyalogolnak a csiksomlyói "Szűz Mária" kegytemplomához, az itt tartott búcsúra. Fáklyákkal, vallási zászlókkal, hagyományos vallási énekekkel vonulnak át éjszaka a Gyimes-hegységen. Ez az ünnep fontos, mert az itt lakó emberek körében hagyomány, másrészt nagy részük a katolikus vallást gyakorolja.

Jellegzetességei ennek a tájnak: a lejtőkön a Tatros völgyében

elhelyezkedő tanyai világra emlékeztető településforma, a szép és kiterjedt fenyőerdő, a fából megépített házak. Másik jellegzetessége: szájhagyomány vagy írásos formában fennmaradt népdalkincs, amelyből híres népdalgyűjtőink (Bartók Béla, Jagamas János és a hírneves erdélyi Kallós Zoltán) mindannyian merítettek. Néptáncai csodálatosak, a hangszerezésük, a hanglejtésük és a dallamuk szépsége miatt nagyon sokan járnak oda táncokat tanulni: lassú magyarost, sebes magyarost, jártatos és legénytáncukat stb. De nem írtam még a Korondra oly jellegzetes cserép és korong-készítésről, ahol együtt tevékenykednek fiatalok az idősekkel, és az öreg nénik oly csodálatosan festik és karcolják a szép mintákat, égetik ki az edényeket és cseréptárgyakat. Páratlan látványt nyújtanak az Udvarhely melletti falvak: Fenyéd, Máréfalvi.

A Szejkemelleti Székelykapuk Múzeumában található a "Székelyföld leírása" című könyv szerzője, Orbán Balázs tiszteletére állított kopjafás emlékmű. Ne feledkezzünk meg az innen nem messze levő Tamási

Áron emlékműről és szülőházáról sem. Csodálatos a sok faragott galambdúcos székelykapu, majd minden ember portáját díszíti. Nagyon szépek a festett kapuk, a különböző minták sokat elárulnak az ott lakó emberekről.

Bevallom, van egy kis elfogultság bennem Erdély iránt. Hiszen itt születtem egy Mezőséghez tartozó kisközségben, Széken. Ez a falu arról nevezetes, hogy majdnem különálló népviseletet és néphagyományt teremtett magának és azt generációkon keresztül megőrizte mind a mai napig. Sajátosan szép a népviseletük és ezt évszázadokon keresztül át tudták adni az utánuk jövő nemzedéknek. Néptáncuk is különbözik a Mezőségen jellegzetes táncoktól. A teljes táncrend: legényes (férfitánc), négyes tánc vagy a "magyar", a csárdás, "porka" és a hétlépéses. Napjainkban is szokás: az anya átadja leányának a népi varrás művészetét, a népi szöttesek elkészítésének módját. Ha valaki belép egy ilyen varrottasokkal és szöttesekkel, vetett ággyal, kanapéval (a lány hagyományos ládája) berendezett szobába, azt gondolhatja, egy népművészeti múzeumba érkezett. Megható látni az erdélyi faluban megmaradt jellegzetességet: az együvé tartozást, a segítőkészséget, ahogyan az emberek tudásukat átadják egymásnak. Megtanítják a gyermekeket népdalokra, néptáncokra és a népi mesterségek elsajátítására. Sajátos és kivételes eseményeknek számítanak a különböző ünnepek, pl. névnapi köszöntők, a felfogadott ünnepek, esküvők, karácsonyi betlehemes játékok, húsvéti locsolkodási szokások, egyebek.

Ha valaki ezen a tájon jár, látnia kell Erdély kulturális-művészeti központját, Kolozsvár városát. Sok nevezetesség: Mátyás király szobra és szülőháza, a Nagy-

templom és a híres "Házsongárdi temető", egy kész, egy régmúlt történelmet rejt és sugall magából.

Zárásul csak azt a gondolatát (nem szó szerint) idézem Barsi Ernő bácsinak: magyarságunkat kötelesek vagyunk minden szinten és mindenhol megőrizni, ezzel nem lehet hivalkodni, hanem gyerekeinknek át kell adnunk ennek fontosságát, az anyanyelv szépségét és hitvallásunkat.

Az erdélyi emberek életéből, gondolatvilágából vonható le tanulságképp, hogy itt a magyarság nemcsak megfoghatatlan elemként létezik. Az ember mindennapjaiban elevenen él: szavakban és tettekben, kultúrájában, viselkedésmódjában, népviseletében, néptáncaiban.

A Barsi Ernő bácsi által megfogalmazott gondolattal zárnám "csak az a nép érdemli meg a továbbélést, fennmaradást, amelyik képes kultúráját minden körülmények között megőrizni, és ezt az elkövetkező nemzedékek számára továbbadni."

Filep István
Kolozsvár

BIZONYTALANSÁG ÉS BIZONYOSSÁG

"Helló, helló, újra itt vagyok..." kezdeném így is, mint az a bizonyos "nevesincs királyfi".

Igen, egy év után újra bepakoltam a hátizsákomba és eljöttem Sárospatakra, hogy szellemileg "felfrissüljek" a népfőiskolán. Ez a népfőiskola nem az, ami tavaly volt. A levegőben ott vibrált az idegesség, a feszültség, az emberek egymás iránti áskálódása. A programok szinessége és változatossága megpróbálta láthatatlanná tenni ezeket. A közös problémákat Zombori Ottó előadása indította. A táncház, a vasárnapi túra, a szegilongi borospince látogatása mind-mind arra adtak lehetőséget, esélyt, hogy megismerjük egymást.

Szekciónkkal elég sokat jártuk a környező településeket és figyeltük az emberek viselkedését, életformáját. Szituációs gyakorlatainkkal pedig a helyi, városi emberek viselkedését vizsgáltuk. Közben volt időnk arra is, hogy elgondolkozzunk, hogymegvizsgáljuk helyünket a társadalomban és a nagyvilágban. Ezt segítették az előadások is. Vallás és szociológia; falu és város; ember és állat. Ez a társadalomismereti szekció tőszavas programja.

Úgy gondolom, ez a két hét tartalmas, előadásokban szegény népfőiskola volt. De lehet, hogy a tavalyi tűnik túlzásúfoltnak? Itt voltam; holnapután elmegyek, s magammal viszem az emlékeimet. A két hét alatt összegyűjtött élményeket felpakolom a vonatra és hazaviszem, hogy egy évig táplálkozzam belőlük.

Remélem csak egy évig, és jövőre újra eljöhettek. S bízom benne, hogy akkor nem feszült hangulatban, hanem békés egyetértésben újra lesz népfőiskola.

Somodi Gerda

HELYÜNK A TÁRSADALOMBAN

Meglepetéssel tapasztaltam ideérkezésem másnapján: míg az ország döntő többségében már a vendég fontos a vendéglős számára, Sárospatakon még mindig a vendéglős önmaga számára. (Tisztelet a kivételnek.) A vendég csak szükséges rossz, a szemtelen alak, aki képes lenne 3/4 9-kor bemenni a 9 órakor záró vendéglőbe, nem törődve azzal, hogy a vendéglőskiszasszony már elkezdte a takarítást. Hála a vasrácsot és zárat feltaláló őseinknek, ez a törekvése megghiúsult. Talán 10 emberért érdemes lett volna várni egy keveset. Igaz, így kisebb lesz év végén az adóalap.

Látóút. Hollóháza, porcelángyár. Egy alkalmazott elmondta: 21 éve dolgozik a vállalatnál, keresete havi bruttó 12.000 (a létminimum 15), munkáját nem szereti, döntését más lehetőség hiánya motiválta. Mennyi örömet nyújthat számára az élet? Hányan vannak így hazánkban? Nagyon meglepett Pányokon az emberek nyíltsága, őszintesége, segíteni akarása. Nálunk Veszprém megyében gyakran épp az ellenkezőjét figyelhetjük meg. Talán mert gazdagabb, jobban ellátott vidék, nem vagyunk annyira egymásra utalva.

Szituációs játék. Egyik csoportunk a város szélén a bejövő autósoktól 15.50 forint környezetvédelmi díjat kért. Mindenki szó nélkül fizetett. Nem kértek igazolványt, nem figyeltek fel rá, hogy az átvételi elismervényen nem volt bélyegző. Ez jó társadalomismereti játék, remek ötlet volt. Az emberek nagy részében meglevő gyanútlan-ságot használják ki például a pilótajáték, láncjáték kiagyalói. Pedig itt már ezekben, sőt tízezrekben folyik a "buli". Az egyik leggyakrabban elhangzó mondat minden szinten, hogy az embereknek nincs pénzük. Akkor erre honnan van?

Önismereti szituációs játék. Ennek tanulsága az, hogy a világot reálisan megismerni, benne valós helyet találni csak az önmagát, képességeit, korlátait reálisan látó ember képes. Embertársaink viselkedésének megfigyelése, a tapasztalatok elemzése is segít ebben. Mindannyiunknak van helye a társadalomban, csak meg kell találni. Nekem ebben a helykeresési folyamatban nyújtott jelentős segítséget az itt eltöltött két hét.

Tisler Anna

P Á N Y O K

Pányok! Pányok!

Ez lesz - lett a magyar falvak sorsa? Miért hagyják el szülőfalujukat a fiatalok? Kik tanulják meg az öregektől a hagyományokat, szokásokat? Kik őrzik meg a történeteket, titkokat? Hova tűnnek a néphagyományok? Hogy pusztulhat el mindaz, amiből jelenünk nőtt ki? Mit adunk tovább, miből merítünk? Kik fognak szólni? Kik fognak dalolni, mesélni? Halálra ítélve büntetlenül?

Hova vezet jövőnk, ha hagyjuk elpusztulni múltunkat? Miért nem

fáj a pusztulás? Miért észrevétlenül történik minden? Kik rombolnak, miért rombolnak? Van-e joguk a romboláshoz? Ez az Európa felé vezető út? Meddig él egyfalu? Itt élned? Hálnod kell!!

"TELEFON": Horváth Katalin

LÁTÓÚT = PÁNYOK

1993. július 9. (csütörtök)

Ez a nap nagy jelentőségű volt a társadalomismereti szekció szempontjából: a délután ugyanis a falukutatási program jegyében zajlott. A délelőtti hollóházi gyárlátogatás és a kékeddi ebéd után következett az AKCIÓ!!!!

Balázsi tanár úr instrukciói alapján indult a "bevetés" az ismeretlen településre. Buszunk végiggördült a falu egyetlen utcáján, majd "deszantos" partraszállók módján elhagytuk a busz biztonságot nyújtó utasterét.

Csoportonként - 3-5 fő - indultunk a falu felkutatására. A kitűzött cél az volt, hogy a rendelkezésünkre álló kb. 3 és fél óra alatt minél többet megtudjunk a település életéről, az itt élő emberekről...

A látóút - most már biztonságosan állíthatjuk - várakozáson felül sikeres volt. Rengeteg anyag, információ gyűlt össze a csoportoknál, amit ezennel közzéteszünk különszámunkban mindenki okulására és gyarapodására.

EGY GONDOLAT

A régi Sárospataki Népfőiskola belső szabályrendszerét alkotott, és a Biblia tíz parancsolata mellé saját parancsait is megfogalmazta: "1. A tanfolyam minden tagjával kössünk jó barátságot .

2. Engedély nélkül ne menjünk ki a városba.

3. Előadásokon figyeljünk, de csak a fontosabb dolgokat jegyezzük fel.

4. Mindenkor tartsuk eszünkbe, hogy mi a mi falunk képviselői vagyunk, s mi-rólunk ítélik meg a falut, azért úgy viselkedjünk, hogy falunk jó hírnevét gyarapítsuk.

5. Legyünk bizalommal vezetőinkhez.

6. Legyünk jókedvűek (jó kedvvel dolgozzunk).

7. Írjunk haza.

8. Mindenben pontosak legyünk.

9. Legyünk segítségére a tanfolyamnak (hozzászólások, szavalat, ének).

10. Mindennap írjuk le röviden, hogy mi történt az nap."

(Kerékvágás, 1936. február 1.)

Aktualitásából a pontok többsége (1;3;4;5;8;9) mit sem vésztett. Ajánlom tanulmányozásra minden hallgatónak, aki szekcióvezetőjét vagy animátorát összevont szemöldökkel, dühös tekintettel, bosszúsán látta. Aki csupán társai zavarásában, komolytalanságban jeleskedett. Aki a foglalkozások látogatása elől megszökött. Aki a két hét adta lehetőségekből csak a "bulit" vette észre. Aki hiába jött ide és csalódottan távozik, mert nem kapta meg azt, amit várt. Aki nem jött rá arra az igazságra: a népfőiskola annyit ad a hallgatónak, amennyit a hallgató szerez magának. S ha ezt a hallgatóság belátja, talán az "embermódra" viselkedés sem lesz vágyálom.

Lovas János Tibor
animátor

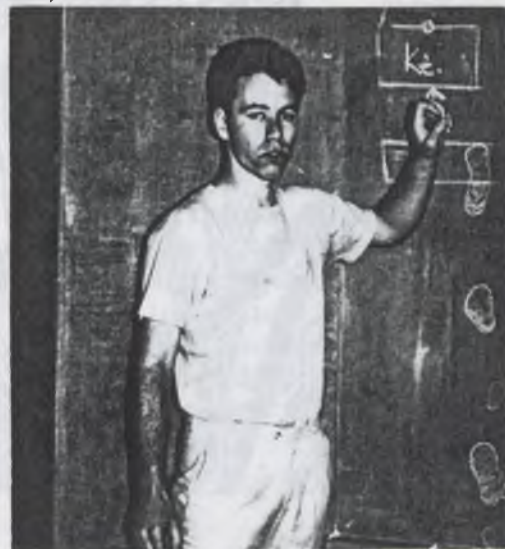
TAPASZTALATOK ÉS TÁVLATOK (Vázlatpontok a Történelmi Szekció szakmai munkájáról)

1. A tematika. Az idei program valóban tömör volt, de ennek oka a témakör térbeli és időbeli behatároltságában keresendő. A jövőre nézve két megoldás kínálkozik:

- egy nagyobb korszak áttekintése, de nem szisztematikusan;
- kis témakör feldolgozása teljes részletességgel.

Célszerű lenne továbbá a tematika kiterjesztése művelődéstörténeti irányban, mert ez látványosabban oktatható.

2. A szakmai színvonal. Ezzel nem volt gond. A kéthetes programhoz valóban az egyes témák legjobb, vagy a legjobbak között található hazai szakértőit nyertük meg. Ami akadozott egyszer-kétszer, az az előadásmód. Természetesen a szervező felelőssége, ha nem tudja megértetni az előadóval, hogy miről szeretnének hallani. Ám egy ponton túl tehetetlen (lásd: Horváth Pál, Szokolay Katalin). További tanulság: bár az idén tudatos volt a szakma "nagy öregjeinek" felkérése, bebizonyosodott, hogy nyugodtan támaszkodhatunk az "ifjabb generációra" is (Bebesi György, Heiszler Vilmos).

3. A módszertan. Ez a kérdés teljes újragondolásra szorul. A mostani struktúra - előadás és szeminárium - kétségtelenül monoton, s így rányomja bélyegét a hatásfokra. Hogyan lazíthatunk a "gyeplőn"? Megoldási módok:

a. nem hívunk minden napra más előadót, hanem egy személlyel több napon át tárgyaljuk a témát;

b. fakultációs rendszer, azaz szabadon választott szakszemináriumok;

c. "élénkítő" módszerek alkalmazása: filmek, diák, zene, terepgyakorlat, stb.

4. A hallgatóság. Jelenleg nincs specifikusan megcélzott réteg, így megtörténik, hogy kellő előismeret híján sokaknak nem érthetőek az elhangzottak. A helyzet mindenképpen változtatandó. Életkorhoz, esetleg képzettségi szinthez, vagy egyéb előfeltételhez (olvasmányok, teszt) célszerű kötni a felvételt.

Bolvári-Takács Gábor

A BOL-VÁR LEGENDÁJA

A török pusztítás után történt...

A Tisza felső folyásánál a török dúlást követően elnéptelenedtek a falvak, a környék nagyurai hanyatt-homlok menekültek a pogányok elől. Így tett a tekintetes Bol Bálint uram is, otthagya a híres sziklaszirten épült várát. Bagoly huhog, denevér száll, üresség kong az enyészet martalékává lett termekben. A kis pók szelíden szövögeti szabályos hálóját fönn a sarokban. Künn óriás fák tartják a sötét fellegektől komor eget, a hold ezüst szálát fon az éjszaka feketéjében. Keserves sírás repeszteti meg a feszülő csöndet. Maszatos fiúcska kuporog a lépcsőn. (Túl jól sikerült az esti bújócska.) Egyszer csak egy kis katica röppen a kezére - a fiúcska arca felderül. A piciny bogár kivezeti őt az elhagyatott várból, rejtélyes rabságából. A legényke derús szívvel baktat az ismerős úton haza falujába a langyos nyári éjszakában.

Pilling Csilla
történelmi szekció

CSIKASZ-mazsolák

- Sztálin egy furcsa pasas volt.
- Szívesen fogadta volna, ha ezek a politikusok lefekszenek neki... ha nem feküdtek le neki, kegyetlenül félreállította őket.
- Folyik a hogyhívják.
- Nincs más megoldás, mint el kell viselnünk egymást. (Szolnoki Tibor)
- Gondolják el, a TV-ben volt egy ilyen film...
- Hogyhívják ebben is volt. (Szokolay Katalin)
- Elnézést tanárnő, de ebédszünet van! (Bolvári-Takács Gábor)
- Melyik országgal határos Magyarország? -A történelmi Magyarországgal. (Krausz Tamás)
- A XX. század legnagyobb katasztrofája, hogy a Titanic süllyedt el és nem az Auróra. (Szolnoki Tibor)
- Kun Béláék még reménykedtek abban, hogy a Vörös Hadsereg bejön a Kárpátokba, pedig az csak egy részeg csürhe volt.
- Trianon után amputálták az országot.
- A telekkönyvben foglaltatott káosz-elmélet a történelem szekció lineáris trendje. (Horváth Pál)
- Milyen nagy pankrációt csinálnak ma Szlovákiában. (Báthory János)

CSilla, KAti, SZabolcs

LÉTREJÖTTÜNKRŐL

A trójai (fa)Lovacska megbotlott egy Katicán, nem tudta, hogy Szolnokin még magyarok is élnek ám!

Hasra esett, mint egy dézsa, elnyúlott a nagy rónán, kihányta a sok szekcióst, ezért vagyunk mi itt, lám!

NSZMP

KIK IS VAGYUNK?

Tudásszomjra áhítózva, Örültünk, hogy itt voltunk, Radikális tévely-útra Tanárokkal indultunk. Éles viták, szópárbajok, Nevezetes emberek; El kellene döntenünk, hogy Lett-e Közép- és Kelet-Európa határában szép jelenű Magyarhon...

Nagy Szabolcs
történelmi szekció

MÉCSVILÁG

A Sárospataki Népfőiskola nyári tanfolyamának alkalmi kiadványa

Felelős kiadó:

Dr. Balázsi Károly

Szerkesztők:

Bolvári-Takács Gábor, Bordás

István, Csetneki József

Lovas János Tibor

Szedés:

Erdei Mónika, Hársvölgyi Szilvia

V E N D É G - M O Z A I K

Balogh Jenő
Bazsó Béla
Bálványos Huba
Bebesi György
Bencsik János
Benda Kálmán
Berényi József
Berkesi Sándor
Borsi Emil
Feledy Gyula
Gál Sándor
Hajdu Tibor
Harsányi István
Heiszler Vilmos
Juhász Pál
Káposztás János
Kocsis György
Krausz Tamás
Molnár Mariann
Nagy István
Pritz Pál
Szathmáry Sándor
Szokolay Katalin
Tokody Gyula
Törőné Kovács Jolán
Virágh Sándor
Zombori Ottó

...